

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

1. สรุปผลการศึกษา

วิชาชีพทนายความเป็นวิชาชีพที่มีเกียรติ เป็นส่วนสำคัญในกระบวนการยุติธรรมเป็นที่พึ่งของประชาชน เป็นผู้ใช้กฎหมายที่อยู่เคียงข้างใกล้ชิดกับประชาชน และช่วยเหลือจัดปัญหาให้แก่ประชาชนในส่วนที่เกี่ยวข้องกับข้อกฎหมาย ไม่ว่าจะเป็นในด้านการว่าต่าง แยกต่าง การดำเนินการต่างๆ รวมทั้งให้คำปรึกษา คำแนะนำด้านกฎหมายทั้งปวง อันเกี่ยวกับกระบวนการพิจารณาในศาลทั้งปวง รวมไปถึงการร่างสัญญา ทำสัญญา และนิติกรรมต่างๆ การรับเป็นตัวแทนในกิจการงานสำคัญแทนเจ้าของกิจการ การเป็นอนุญาโตตุลาการ หรืองานอื่นที่เกี่ยวข้องกับการใช้ความรู้ทางกฎหมาย เช่น การรับรองลายมือชื่อและความถูกต้องของเอกสารต่างๆ ดังนั้นผู้ประกอบการวิชาชีพทนายความจึงต้องเป็นผู้ปฏิบัติตนและปฏิบัติงานด้วยการยึดหลักคุณธรรม มีจรรยาบรรณซื่อสัตย์ต่อวิชาชีพพร้อมกันนั้นจะต้องมีความรับผิดชอบอย่างสูง และมีจรรยาบรรณอันดีงามเพื่อนำไปสู่ความเชื่อถือศรัทธาและไว้วางใจจากประชาชนในสังคมนั้นๆ ถึงแม้วิชาชีพทนายความจะเป็นวิชาชีพอิสระแต่เพื่อเป็นการป้องกันสังคมมิให้เกิดความเดือดร้อนจากบุคคลผู้ประกอบการวิชาชีพทนายความ และเพื่อให้ผู้ประกอบการวิชาชีพทนายความดังกล่าวมีระเบียบวินัยมีศีลธรรมและจรรยาบรรณในการประกอบวิชาชีพทนายความนั้นจึงต้องมีสภาวิชาชีพเป็นผู้ควบคุมการประกอบวิชาชีพทนายความ นั่นคือ สภาทนายความ ซึ่งตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติทนายความ พ.ศ. 2528 และสภาทนายความได้กำหนดกรอบกติกาสำหรับควบคุมดูแลผู้ประกอบการวิชาชีพทนายความ มิให้ประพฤติปฏิบัติตนนอกกลุ่ม นอกกรอบอันอาจทำให้ประชาชนผู้มีบรรทัดฐานในสังคมได้รับความเดือดร้อนต่อผู้ประกอบการวิชาชีพทนายความ คือ “ข้อบังคับสภาทนายความว่าด้วยจรรยาบรรณทนายความ พ.ศ. 2529” โดยกำหนดโทษสำหรับผู้ประกอบการวิชาชีพทนายความที่ฝ่าฝืนไว้ 3 ประการ คือ

- 1) ภาคทัณฑ์
- 2) ห้ามทำการเป็นทนายความมีกำหนดไม่เกิน 3 ปี
- 3) ลบชื่อออกจากทะเบียนทนายความ

ปัจจุบันกฎหมายการดำเนินคดีแบบกลุ่มของประเทศไทย มีรากฐานต้นแบบมาจาก FRCP (rule 23) ของสหรัฐอเมริกา ซึ่งได้รับอิทธิพลแนวคิดวิวัฒนาการจากหลักการดำเนินคดีแบบกลุ่มของประเทศในระบบกฎหมายคอมมอนลอว์และประเทศสหรัฐอเมริกาใช้ระบบศาลที่มีอำนาจทั่วไปในการกำหนดเขตศาลที่มีอำนาจดำเนินคดีแบบกลุ่ม ปัจจัยที่ทำให้มาตรฐานความรู้ความสามารถและประสบการณ์ในการทำงานของทนายความในศาลต่างจังหวัดมีน้อยกว่าศาลในกรุงเทพมหานคร เมื่อความรู้ความสามารถและประสบการณ์ในการทำงานของทนายความในศาลต่างจังหวัดมีมาตรฐานไม่เท่าเทียมกัน แต่โดยลักษณะคดีแบบกลุ่มซึ่งเป็นวิธีพิจารณาคดีที่มีกระบวนการพิจารณาที่ยุ้งยากและซับซ้อนกว่าวิธีพิจารณาความแพ่งสามัญมาก ทนายความคดีแบบกลุ่มก็ต้องมีบทบาทในเชิงรุกมากกว่าในคดีแพ่งสามัญด้วย จึงเป็นเหตุผลสำคัญที่ทางสภาทนายความซึ่งเป็นองค์กรควบคุมผู้ประกอบการวิชาชีพทนายความจะต้องดำเนินการจัดหาบุคลากรผู้มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับการดำเนินคดีแบบกลุ่มซึ่งเป็นร่างกฎหมายใหม่ที่ยังไม่ได้นำออกมาใช้ในประเทศไทย ซึ่งเป็นคดีที่มีผู้เสียหายเป็นจำนวนมากที่ถูกกระทำละเมิดหรือผิดสัญญาเพียงบุคคลคนเดียวหรือกลุ่มบุคคลจำนวนน้อยกว่า ก่อให้เกิดความเสียหายและฝ่ายผู้เสียหายดังกล่าวดำเนินคดีฟ้องร้องต่อศาลครั้งเดียวไม่ต้องแยกฟ้องดำเนินคดีแต่ละรายๆ เพื่อสะดวก รวดเร็ว และประหยัดเวลาเพื่อประโยชน์และความเป็นธรรมให้แก่ประชาชนหรือสมาชิกกลุ่มที่ถูกกระทำละเมิดหรือผิดสัญญาดังกล่าวให้ได้รับความเสมอภาคจากการถูกกระทำดังกล่าวและได้รับผลบังคับจากคำพิพากษาเหมือนกัน จึงควรเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายการดำเนินคดีแบบกลุ่มให้ประชาชนและทนายความทั่วทั้งประเทศได้รับรู้และเรียนรู้กฎหมายดังกล่าว อีกทั้งควรช่วยกันส่งเสริมสนับสนุนให้ทนายความตระหนักถึงบทบาทและหน้าที่เพื่อให้มีศักยภาพในการดำเนินคดีแบบกลุ่มนำมาใช้เป็นกฎหมายในอนาคตต่อไป

ดังนั้น ทนายความในประเทศไทยตามกฎหมายระบบซีวิลลอว์ จึงเป็นผู้ดำเนินการต่างๆ อันเกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมในศาล ไม่ว่าจะเป็นการแก้ต่าง ว่าต่างพร้อมทั้งนำเสนอพยานหลักฐานต่างๆ ตั้งแต่ศาลชั้นต้น ศาลชั้นอุทธรณ์ และศาลฎีกาเป็นต้น

การดำเนินคดีแบบกลุ่มในประเทศสหรัฐอเมริกา ได้รับการตรากฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งทั่วไป เป็นกฎหมายที่ใช้ทั่วไปในประเทศ คือ ใช้บังคับทั้งในระดับเฉพาะมลรัฐ และใช้ในระดับศาลสูง ซึ่งในที่นี้กฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งที่บัญญัติเป็นการทั่วไปใช้บังคับในศาลสูงของระดับประเทศ คือ FRCP

ส่วนทนายความของประเทศอังกฤษในระบบคอมมอนลอว์ ซึ่งมีทนายความ 2 ประเภท คือ บาร์ริสเตอร์กับโซลิซิเตอร์ เฉพาะพวกเนติบัณฑิตหรือ บาร์ริสเตอร์เท่านั้นที่เป็นผู้พิพากษาได้ ทนายความในระบบคอมมอนลอว์ จะเป็นผู้แถลงเปิดคดีหรือแถลงปิดคดีเพื่อให้ลูกขุนทราบ

ข้อเท็จจริงเพื่อพิจารณาในปัญหาข้อเท็จจริงดังกล่าว ในระบบคอมมอนลอว์ ถ้าทนายความมีใฝ่ปาก วาทะ และการคดีก็สามารถหว่านล้อมทำให้ลูกขุนคล้อยตาม โอกาสชนะคดีมีสูง แต่ความยุติธรรม หาได้ยาก

สำหรับปัญหาบทบาทของทนายความในการดำเนินคดีแพ่งและการดำเนินคดีแบบกลุ่มมี ดังนี้

1.1 ปัญหาบทบาทและหน้าที่ของทนายความที่อิงอยู่กับระบบการพิจารณา

1) คดีแพ่งนั้นมีขั้นตอนการดำเนินคดีที่ยุ่งยากและซับซ้อน กล่าวคือการเสนอคดีแพ่งต่อศาลนั้นจะเป็นรูปแบบการพิจารณาสืบพยานและรับฟังพยานเอกสารเสียเป็นส่วนใหญ่จะต้องพิจารณาว่าคดีนั้นเป็นคดีมีข้อพิพาทหรือไม่มีข้อพิพาท หากเป็นคดีมีข้อพิพาทก็ต้องมีโจทก์และจำเลย ต้องเสนอคดีเป็นคำฟ้องต่อศาล เมื่อเสนอคำฟ้องแล้ว ฝ่ายโจทก์จะต้องนำหมายเรียกพร้อมสำเนาคำฟ้องส่งไปให้แก่จำเลย และเมื่อจำเลยได้รับคำฟ้องแล้วจะต้องหาทนายความเพื่อยื่นคำให้การต่อสู้คดี ศาลเห็นว่าคดีมีข้อยุ่งยากจึงต้องนัดชี้สองสถานเพื่อกำหนดประเด็นข้อพิพาท แล้วจึงนัดสืบพยาน โจทก์พยานจำเลยต่อไปซึ่งในระหว่างดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีนั้น ศาลสามารถไกล่เกลี่ยโดยคู่ความทั้งสองฝ่ายโจทก์และจำเลยสมัครใจจะไกล่เกลี่ยก็ได้ หรือเมื่อตกลงกันได้ก็สามารถทำสัญญาประนีประนอมกันในชั้นศาล หรือตกลงกันได้ระหว่างโจทก์กับจำเลยก็สามารถถอนฟ้องกันต่อไปได้เช่นกัน หรือโจทก์จำเลยสามารถขอใช้วิธีการชั่วคราวก่อนศาลพิพากษาได้ แต่ถ้าคู่ความทั้งสองฝ่ายระหว่างโจทก์กับจำเลยไม่สามารถตกลงกันได้ก็ดำเนินการสืบพยานเอกสารและพยานบุคคลทั้งพยานฝ่ายโจทก์และพยานจำเลยต่อไป โดยการซักถามพยานโจทก์ และพยานจำเลย ซักค้านพยานโจทก์ พยานจำเลย และถามติง เมื่อศาลมีคำพิพากษาอย่างไรแล้ว หากคู่ความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งไม่พอใจในคำพิพากษาของศาลชั้นต้นก็สามารถยื่นอุทธรณ์ฎีกาต่อไปได้

2) กรณีในการดำเนินคดีแบบกลุ่มคือทนายความฝ่ายโจทก์ในคดีแบบกลุ่มนั้น จะต้องสืบสวนข้อเท็จจริงและรวบรวมประมวลหลักฐานจนเพียงพอและมั่นใจว่าสามารถพิสูจน์ความรับผิดชอบของจำเลยต่อศาลได้ดังต่อไปนี้คือ

เมื่อโจทก์ยื่นคำร้องขออนุญาตดำเนินคดีแบบกลุ่มและศาลได้มีคำสั่งอนุญาตแล้ว ศาลจะต้องมีคำสั่งให้โจทก์นำเงินค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดีมาวางต่อศาลตามจำนวนที่เห็นสมควรภายใน 7 วันนับแต่มีคำสั่ง และมีการส่งคำบอกกล่าวและประกาศคำสั่งอนุญาตให้ดำเนินคดีแบบกลุ่มให้สมาชิกกลุ่มทราบคำสั่งเท่าที่ทราบและประกาศหนังสือพิมพ์รายวันที่แพร่หลายเป็นเวลา 3 วันรวมทั้งทางสื่อมวลชนอื่นๆ หรือโดยวิธีอื่นใดเพิ่มเติมตามที่เห็นสมควร และการใช้สิทธิออกจากการเป็นสมาชิกกลุ่ม สามารถกระทำได้โดยการแจ้งความประสงค์เป็นหนังสือยื่นต่อศาลภายในเวลาที่

ศาลกำหนดแต่ต้องไม่น้อยกว่า 45 วัน โดยถือว่าพ้นจากการเป็นสมาชิกกลุ่มนับแต่วันที่ได้แจ้งความประสงค์ต่อศาล และบุคคลที่ออกจากการเป็นสมาชิกกลุ่มแล้วไม่สามารถกลับเข้ามาเป็นสมาชิกกลุ่มได้อีก ส่วนพวกที่ไม่ใช้สิทธิออกจากการเป็นสมาชิกกลุ่ม ตามมาตรา 222/13 ย่อมมีสิทธิตามมาตรา 222/14 ด้วย ส่วนการยกเลิกการดำเนินคดีแบบกลุ่ม ให้ศาลมีอำนาจสั่งให้ดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีต่อไปได้อย่างคดีสามัญ โดยให้ถือว่ากระบวนการพิจารณาที่ได้กระทำไปแล้วมีผลผูกพันกับการดำเนินคดีสามัญของโจทก์และจำเลยต่อไปด้วย

สำหรับการถอนฟ้องคดีแบบกลุ่ม โจทก์ไม่สามารถขอถอนฟ้องได้ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากศาลก่อน ส่วนกรณีที่ยื่นคำให้การแล้วศาลจะอนุญาตให้ถอนฟ้องไม่ได้เช่นกัน นอกจากจะได้รับความยินยอมจากจำเลยก่อน อีกทั้งในกรณีที่ส่งประกาศคำบอกกล่าวให้สมาชิกกลุ่มตามมาตรา 222/12 ศาลจะมีคำสั่งอนุญาตให้ถอนฟ้องได้เมื่อศาลเห็นสมควรแต่ต้องไม่น้อยกว่า 45 วัน เพื่อให้สมาชิกกลุ่มคัดค้านเป็นหนังสือยื่นต่อศาลและสั่งให้โจทก์นำเงินค่าใช้จ่ายมาวางศาลเพื่อแจ้งเรื่องถอนฟ้องให้สมาชิกกลุ่มทราบ หากมีการตกลงกันหรือการประนีประนอมยอมความในประเด็นแห่งคดี สมาชิกกลุ่มที่ไม่เห็นด้วยสามารถขอถอนตัวออกจากการเป็นสมาชิกกลุ่มได้ ซึ่งการสืบพยานโจทก์จำเลย ในคดีแบบกลุ่มใช้วิธีสืบพยานเช่นเดียวกับประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งสามัญ กล่าวคือจะต้องนำสืบพยานตามประเด็นแห่งคดีที่ศาลได้กำหนด อีกทั้งการยื่นบัญชีระบุนพยาน การขาคัดยื่นคำให้การ การขาคัดพิจารณา นำวิธีการในคดีสามัญมาใช้โดยอนุโลม

1.2 ปัญหาการพัฒนาบทบาทและหน้าที่ของทนายความให้รองรับในการดำเนินคดีแบบกลุ่ม

1) กรณียังไม่มีกฎหมายรองรับการดำเนินคดีแบบกลุ่มที่ผ่านมาเนื่องจากกฎหมายการดำเนินคดีแบบกลุ่มนั้นเป็นเพียงร่างกฎหมายเท่านั้นซึ่งยังไม่ผ่านสภานิติบัญญัติกั้นกรองอนุมัติออกใช้เป็นกฎหมายอย่างคดีสามัญทั่วไป การพิจารณาของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาว่า ในร่างกฎหมายฉบับนี้ได้กำหนดกระบวนการพิจารณาที่มีหลักการผิดแผกแตกต่างไปจากวิธีพิจารณาคดีสามัญทั่วไป และบทบาทของทนายความผู้ทำหน้าที่ดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีแบบกลุ่มจะต้องปรับเปลี่ยนเป็นการทำงานในเชิงรุกให้มากกว่าคดีแพ่งสามัญ

2) กรณีทนายความในจังหวัดใหญ่รวมทั้งกรุงเทพมหานครนั้น จะมีโอกาสที่ได้พัฒนาบทบาทและหน้าที่ของทนายความได้ดีกว่าทนายความในจังหวัดเล็ก เพราะในจังหวัดใหญ่ๆ จะเป็นแหล่งเศรษฐกิจซึ่งมีย่านธุรกิจมากมายหลากหลายที่เป็นแหล่งความเจริญทั้งทางด้านเศรษฐกิจรวมทั้งข้อมูล ข่าวสาร จากคณะนิติศาสตร์ตามสถาบันการศึกษาที่มีชื่อเสียงต่างๆ เป็นจำนวนมาก

รวมทั้งสภาพนายความที่เป็นหน่วยงานองค์กรควบคุมทนายความทั่วประเทศและได้มีการเลือกตั้งตัวแทนทนายความในส่วนภูมิภาคให้เป็นศูนย์กลางในการอำนวยความสะดวกและให้ข้อมูลข่าวพร้อมทั้งมีบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถที่พร้อมจะช่วยส่งเสริม เผยแพร่ และแนะนำให้การศึกษาและสนับสนุนให้ความรู้แก่ทนายความที่อยู่ในจังหวัดใหญ่รวมทั้งกรุงเทพมหานคร ทนายความซึ่งอยู่ใกล้แหล่งความเจริญดังกล่าวจะได้รับข้อมูลข่าวสารต่างๆพร้อมทั้งสิ่งใหม่ๆ ก่อนทนายความในจังหวัดเล็กหรือในส่วนภูมิภาคทั่วไป จึงทำให้ทนายความในจังหวัดใหญ่ รวมทั้งกรุงเทพมหานคร มีศักยภาพและมีประสิทธิภาพในการทำงานที่ดีกว่า

2. ข้อเสนอแนะ

เนื่องจากการดำเนินคดีแบบกลุ่มนี้เป็นเรื่องใหม่ที่ประเทศไทยมีแนวโน้มในการนำมาใช้ โดยกระบวนการดังกล่าวมีประโยชน์แก่ประชาชนที่มีบรรทัดคดีในลักษณะเรื่องเดียวกัน เกิดจากเหตุเดียวกัน และมีผู้ได้รับผลกระทบจำนวนมาก ดังนั้น บทบาทของทนายโจทก์ที่ต้องดำเนินการตั้งแต่สอบข้อเท็จจริงเบื้องต้น เรียงคำฟ้อง คำร้องขอให้ศาลไต่สวนเพื่อจะได้มีคำสั่งให้ดำเนินกระบวนการพิจารณาแบบคดีกลุ่ม การกำหนดตัวสมาชิกของกลุ่ม การสืบพยานซึ่งอาจมีจำนวนมากในการพิสูจน์ความเสียหายที่เกิดแก่สมาชิกแต่ละราย ตลอดจนการประสานงานกับเจ้าพนักงานบังคับคดีในการพิจารณาคำขอรับชำระหนี้ของสมาชิกแต่ละราย ดังนั้นจะเห็นว่าบทบาททนายความโจทก์ได้เปลี่ยนแปลงไปโดยสิ้นเชิง และหากทนายความโจทก์ไม่สามารถดำเนินการพิสูจน์ให้ศาลเห็นความเสียหายอันเกิดจากการกระทำของจำเลยได้ ความเสียหายดังกล่าวตกแก่โจทก์และสมาชิกกลุ่มซึ่งมีจำนวนมาก และขณะเดียวกันกฎหมายนี้ยังเอื้อให้ศาลพิจารณากำหนดเงินรางวัลให้แก่ทนายโจทก์โดยให้เป็นเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาของจำเลยอีกส่วนหนึ่งด้วย

ดังนั้นการเตรียมความพร้อมและความสามารถของทนายความจึงเป็นเรื่องเร่งด่วนที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทางกฎหมายต้องพิจารณาดำเนินการ ในการแนะนำ ฝึกอบรมให้ความรู้แก่ทนายความ ตลอดจนเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง เช่น เจ้าพนักงานบังคับคดี เจ้าหน้าที่ของศาล เป็นต้น ตลอดจนให้ประชาชนได้ทราบถึงการดำเนินคดีแบบกลุ่ม ทั้งนี้เพื่อความแข็งแกร่งของสังคมในการปกป้องสิทธิของตนที่อาจเกิดจากการละเมิดสิทธิในรูปแบบต่างๆ ต่อไป

2.1 ปัญหาบทบาทและหน้าที่ของทนายความที่อิงอยู่กับระบบการพิจารณา

1) ควรจัดโครงการอบรมหลักสูตรการดำเนินคดีแบบกลุ่มให้แก่ทนายความทั่วประเทศ โดยการอบรมนั้นจะต้องมีการทดสอบความรู้ความเข้าใจของทนายความที่เข้ารับการอบรมว่ามี

ความรู้ความเข้าใจมากน้อยเพียงใด ซึ่งทนายความที่ผ่านการทดสอบก็จะมีมอบประกาศนียบัตรให้ การดำเนินคดีแบบกลุ่มทนายความที่จะทำหน้าที่แทนคู่ความจะต้องผ่านหลักสูตรการอบรม การดำเนินคดีแบบกลุ่มเสียก่อน เพราะการดำเนินคดีแบบกลุ่มนั้นถือว่าเป็นการพิจารณาคดีที่มีความสำคัญมากต่อคู่ความในคดีเพราะจะมีผู้ที่ได้รับผลกระทบจากคำพิพากษาเป็นจำนวนมาก

2) บทบาทของทนายความผู้ทำหน้าที่ดำเนินกระบวนการพิจารณาแบบกลุ่มจะต้องปรับเปลี่ยนเป็นการทำงานในเชิงรุก ยิ่งไปกว่าคดีสามัญอย่างไร ซึ่งทนายความฝ่ายโจทก์ในการดำเนินคดีแบบกลุ่มนั้นจะต้องมีคุณสมบัติเป็นที่พอใจแก่ศาลว่ามีความสามารถที่จะดำเนินคดีคุ้มครองสิทธิของกลุ่มบุคคลได้อย่างเพียงพอและเป็นธรรมซึ่งบัญญัติไว้ในมาตรา 222/9(5) หากแต่ก่อนที่จะฟ้องคดีแบบกลุ่ม ทนายความฝ่ายโจทก์จะต้องสืบสวนข้อเท็จจริงและรวบรวมประมวลพยานหลักฐานจนเพียงพอและมั่นใจว่าสามารถพิสูจน์ความรับผิดชอบของจำเลยต่อศาลได้ ขั้นตอนการดำเนินการก่อนนำคดีมาสู่ศาล ทนายความฝ่ายโจทก์อาจต้องทุ่มเทลงทุนลงแรงเสียค่าใช้จ่ายและใช้ระยะเวลาในการดำเนินการไปมากพอสมควร และเนื่องจากการดำเนินคดีแบบกลุ่มนั้น โจทก์ซึ่งเป็นผู้แทนกลุ่ม มิได้ดำเนินคดีเพื่อคุ้มครองสิทธิหรือประโยชน์เฉพาะการส่วนตัวเท่านั้น แต่เป็นการดำเนินคดีเพื่อคุ้มครองสิทธิของสมาชิกกลุ่มบุคคลจำนวนมากที่จำเลยมากระทำละเมิดหรือผิดสัญญาอันเข้าลักษณะเอาเปรียบประชาชน ดังนั้นทนายความฝ่ายโจทก์ผู้ดำเนินการแทน จึงสมควรที่จะให้รางวัลแก่ทนายความฝ่ายโจทก์ เพื่อสร้างแรงจูงใจให้แก่ทนายความฝ่ายโจทก์ที่จะคอยทำหน้าที่สอดส่องดูแลไม่ให้มีพฤติกรรมฉ้อฉลเอาเปรียบประชาชนในสังคม

2.2 ปัญหาการพัฒนาบทบาทและหน้าที่ของทนายความให้รองรับในการดำเนินคดีแบบกลุ่ม

1) ทางสภาพทนายความซึ่งเป็นองค์กรควบคุมผู้ประกอบการวิชาชีพทนายความควรจะมีผลิตภัณฑ์หน่วยงานของรัฐบาลที่เกี่ยวข้องกับการร่างกฎหมายดังกล่าวให้มีกฎหมายการดำเนินคดีแบบกลุ่มออกมารองรับเพื่อประโยชน์และความเป็นธรรมแก่ประชาชนทั้งประเทศเพื่อจะได้มีกฎหมายที่มีศักยภาพ เสมอภาคเท่าเทียมกันแก่ประชาชนในกลุ่มที่มีปัญหาเดียวกันได้รับความเสียหายอย่างเดียวกันที่เกิดขึ้นในสถานที่และระยะเวลาใกล้เคียงกันควรจะได้รับประโยชน์จากกฎหมายดังกล่าวเช่นเดียวกัน เพื่อควรจะได้ช่วยกันส่งเสริม ช่วยเหลือ แนะนำ เผยแพร่และให้การศึกษาดูแลซึ่งบุคคลากรที่มีความรู้ความสามารถและเชี่ยวชาญเป็นพิเศษมาอบรมให้ความรู้แก่ทนายความทั่วไปทั้งประเทศไม่ว่าทนายความที่จะอยู่ในจังหวัดใหญ่รวมทั้งกรุงเทพมหานคร และทนายความที่อยู่ในจังหวัดเล็กหรือในส่วนภูมิภาคก็ตาม ควรให้มีความรู้ความสามารถเพื่อเพิ่มศักยภาพให้แก่ทนายความเพื่อให้เข้าถึงระบบการดำเนินคดีแบบกลุ่มเพื่อสนับสนุนส่งเสริม

เผยแพร่ แนะนำ ให้เล็งเห็นถึงประโยชน์ ความสะดวก รวดเร็วของการดำเนินคดีแบบกลุ่มและทาง
สภาพทนายความควรช่วยการผลักดันส่งเสริม สนับสนุนให้การศึกษาให้มีกฎหมายการดำเนินคดี
แบบกลุ่มดังกล่าวออกมาใช้โดยเร็วต่อไปด้วย

2) สภาพทนายความซึ่งเป็นหน่วยงานองค์กรอิสระที่ควบคุมดูแลทนายความทั้งหมดทั่วประเทศควรจะมีการกระจายบุคลากรผู้มีความรู้ความสามารถเพื่อส่งเสริมเพิ่มเติมความรู้ข่าวสาร
ใหม่ๆให้แก่ทนายความที่อยู่ในจังหวัดเล็กหรือในส่วนภูมิภาคให้ได้รับความสะดวกในการติดต่อ
การให้ข้อมูลทางด้านวิชาการ การประชาสัมพันธ์ โดยการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร แนะนำให้
การศึกษา และควรส่งเสริมให้การสนับสนุนให้ทนายความตามในจังหวัดเล็กหรือในส่วนภูมิภาค
ดังกล่าวให้ได้มีศักยภาพและประสิทธิภาพที่ดีมีความเสมอภาคและเท่าเทียมควบคู่ไปกับ
ทนายความในจังหวัดใหญ่ รวมทั้งกรุงเทพมหานครด้วย